

Andersen, Line

Fra: Odd Morten Taagvold <otaagvold@gmail.com>
Sendt: 8. april 2017 00.05
Til: Andersen, Line
Emne: Høringsinnspill -verneplan for Hjerkinnskytefelt
Vedlegg: 2017-04-07 MAS-MOK Høringsinnspill til verneplan for tidligere Hjerkinnskytefelt 1.1.docx

Vedlagt ligger innspill til høring for verneplanen for gamle Hjerkinnskytefelt.

--

Odd Morten Taagvold
Snøheimvegen 136
2661 Hjerkinnskytefelt
mobil: 908 59 679
E-post: post@moskusstuggu.no

Høringsinnspill til verneplan for tidligere Hjerkinnskytefelt - Dovrefjell

Høringsinnspill til utsendt verneplan for tidligere skytefelt på Hjerkinnskytefelt og nye forskrifter for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark

Utsendt verneplan med forskrifter for vern av Dovrefjell og tidligere Hjerkinnskytefelt vil etter vår vurdering være en alvorlig svekkelse av muligheten for tilrettelegging og gjennomføring av naturbasert reiseliv. Med restriksjoner på bruken av område som beskrevet i fremlagt verneplan, vil dette være direkte skadelidende for all mulig aktivitet med begrunnelse i at villreinen skal overleve. Dagens situasjon tilsier at det ikke er det organiserte næringslivets aktiviteter som påfører skade og forstyrrer villreinen, men de tusenvis av naturinteresserte menn, kvinner, ungdom og barn som benytter seg av allemannsretten. Næringslivet er allerede delvis bundet opp i form av restriksjoner av organiserte turer, sertifiseringer og søknader om større arrangementer. Den store gruppen av mennesker, som ikke er med på organiserte turer, ønsker å oppleve Dovrefjell, som gjennom alle tider er knyttet til nasjonen Norge som et sterkt symbol. Ved å frata kommunal styring og utvikling, sette sterke begrensninger på ferdsel av hundspann, hesteridning, kiting, elsykkel og andre former for aktiviteter som muliggjøres gjennom næringslivets satsninger, vil det etter vår vurdering bli en større slitasje på naturen og trussel mot villreinen enn at lokal styring også i fremtiden får være med å tilrettelegge og bevare bruken av naturen til beste for både næring, allemannsrett, villrein og annen flora og fauna.

Høringsinnspill til verneplan for tidligere Hjerkinnskytefelt - Dovrefjell

Høringsinnspill til utsendt verneplan for tidligere skytefelt på Hjerkinnskytefelt og nye forskrifter for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark

Om Moskusgrenda og Moskusstuggu

Bedriftene «Moskusstuggu overnatting og kultursenter» og «Moskusgrenda aktivitetssenter» er de to nyeste bedriftene som har etablert seg på Hjerkinnskytefelt. Dette er firmaer som pr i dag driver med utleie av overnatting i mindre målestokk, men som i fremtiden har planer for utvidelse i form av aktivitetsbasert næring mot turisme for å komplettere allerede eksisterende næring i og rundt Hjerkinnskytefelt/Dovrefjell. Næringsideen baseres på bruk av eksisterende tilbud som blant annet Hjerkinnskytefeltstue og Fjellridning, Hjerkinnskytefelt Vandrerhjem Hjerkinnskytefelt, Kvistli Islandshester, Hageseter Turisthytte, Dovregubbens hall, Furuhaugli turisthytter, Dahlen husky, flere enkeltmannsforetak innen moskusguiding og andre større og mindre bedrifter i og rundt Hjerkinnskytefelt/Dovrefjell. Uten dette tilbudet som eksisterende næring utgjør, er det svært vanskelig å se for seg at Dovre kommunes uttalte ønske om satsning på et nasjonalområde som Dovrefjell er mulig å gjennomføres.

For undertegnede firmaer, vil planlagt hovedaktivitet være utenfor de opptegnede grenser (med unntak av et lite areal på Geitberget). Avhengigheten av de eksisterende næringer og aktiviteter er like fullt 100% for å sørge for at den norske befolkning får en opplevelse av natur og aktiviteter på Dovrefjell. Tilhørighet og bevaring av eget primærområde, inklusive bevaring av flora og fauna, vil være en av hovedinteressene for

Utdrag av st.meld 18 (2015 – 2016)- Friluftsliv – Natur som helse og livskvalitet

Kapittel 2.1 – Nasjonale mål for friluftslivspolitikken

«Regjeringens hovedmål er at befolkningen utøver friluftsliv jevnlig. På bakgrunn av prioriteringene i det statlige friluftslivsarbeidet og premisset om at aktiv og utbredt friluftsliv som er presentert over, foreslår regjeringen følgende nasjonale mål for friluftslivspolitikken:

1. Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og stimulering til økt **friluftsliv for alle**.
2. Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsarena for barn og unge.

lokalt næringsliv for at turistnæringen skal stoppe og benytte seg av Dovrefjell med dets fantastiske muligheter.

Delkonklusjon: Uten et variert tilbud som eksisterende næringer tilbyr, vil det være nesten umulig å kunne etablere naturbasert reiseliv på Hjerkinnskytefelt/Dovrefjell. Turistnæringen, sammen med primærnæring, har et sterkt engasjement i å bevare og vedlikeholde flora og fauna slik at området kan nyttes i alle aspekter, uten at dette reduseres med byråkratiske forskrifter og retningslinjer. Dette innebærer at det bør legges til rette for at næringslivet får sin plass og har primærrområdene i naturen for å etablere et turistbasert reisemål uten at dette blir regelstyrt ned til detlajenivået som planen legges opp til.

Aktivitetsbasert friluftsliv

Moskus guiding

Moskus er et trekkplaster på Dovrefjell som turistnæringen benytter aktivt. Ut fra rapporter og foredrag kan det synes som at den organiserte ferdselen med guiding utgjør den største ferdselen av turister, som igjen påvirker villreinen. Da er det forundelig å kunne lese tallene som viser at det er de som benytter seg av allemannsretten, som er i det store flertallet som alene går på «moskus-safari». I tillegg er det denne gruppen som presser moskusen lenger inn i fjellheimen som igjen påvirker villreinen (enkelt sagt). Opprettelse av faste turløyper for moskusguiding er for oss helt meningsløst. For det første lever moskusen i vill tilstand og bryr seg ikke om fastlagte løyper. For det annet så vil vel et område tilrettelagt for moskussafari bli sterkt belastet de første årene, og deretter forsvinne når man ikke ser noe moskus. Informasjon om moskus på tavler med bilder er ikke det som etterspørres. Det som etterspørres er vill, levende, bevegelige moskus som vagger av gårde, sett med egne øyne gjennom kikkert og sikkerhetsmessig i god avstand. De som benytter seg av allemannsretten og vilkårlig går, overholder ikke alltid det sikkerhetsmessige. Videre vil det store flertallet forsøke å se moskusen på nært hold, enten grunnet manglende kunnskap eller adrenalin kick. Dette vil bli bedre styrt med organiserte turer, samt at turistguider i større grad kan styre unna turer hvor villreinen er i nærhet, ergo også bedre ivaretagelse av faunaen. Næringsmessig er moskus en av pillarene som gjør det mulig da mange ønsker å nettopp se moskus som en sekundær-opplevelse, men likevel viktig nok til at de kommer igjen om de ikke får opplevelsen med seg det første året.

Delkonklusjon: Moskus guiding bør fortsette som før, med sertifisering av de som vil ha dette som næring. Ingen endring ut fra dagens situasjon. I tillegg henvises det til generell informasjon som bør økes i de områder hvor turistene går ut fra og evt parkeringsplasser.

Hundekjøring

Forskning på om hundekjøring er skadelig for flora og fauna, spesielt villrein, finner jeg ikke i noe tidsskrift eller studier. Her anser jeg at Fylkesmannen benytter seg av Naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) i og med at de ikke har (som vi kan finne), noe grunnlag for å stenge ute hundekjøring fra Dovrefjell. Risikoen for at hundekjørere møter på villrein er til stede, på lik linje

med de som benytter seg av allemannsretten. Det som er forundelig er at enkeltpersoner kan gå turer med hund (på ski og til fots) i akkurat de samme områdene, mens et hundespenn forsøkes regulert? Spørsmålet er da om det er hundene som er skadelig for villreinen, eller menneskene som har hundene og bruker disse i opplevelser i naturen? Hundespenn kjørere er ikke de, som vi har forståelse for, de som ønsker å skade miljøet. Er det hundene som er utfordringene på Dovrefjell, må man begynne å se på de hundrevis av andre hunder som slippes løs i forbindelse med fuglehundprøver og jakt med hund. Det er mange løse hunder som blir borte pga dårlig kontroll av hundeførere i jakthundprøver, som har potensiale å påføre større skade enn et hundespenn festet i tau og seler.

Før hundespenn i det hele tatt vurderes tatt med i restriksjoner, bør det som et minimum etableres et forskningsprosjekt som viser at hundespenn oppsøker villreinen eller på annen side er skadelig for villreinen eller annen natur. På Dovrefjell er det et utall prosjekter for å bevise sårbarhet og skadelighet i både ferdsel og oppførsel, av mange forskjellige grupper. Jeg er sikker på at det er mange som driver hundekjøring som gjerne blir med og kjører med GPS-track, for å forske mer på dette området.

Delkonklusjon: Restriksjoner for bruk av hundespenn bør fjernes. Prosjekt bør opprettes for å se på skadeomfanget hundespenn påfører flora og fauna.

Skal det likevel innføres restriksjoner, må det skilles på de som bor og har dette som næring og sport med tilholdssted i de kommuner som naturlig søker til området. Lokal næring og sport med hundespenn, må få automatisk bruk av arealer, i tråd med kommunale føringer og eventuelle forskning på hvordan hundespenn påvirker flora og fauna. I tillegg kan disse være med i forskningen på skadeomfanget et hundespenn vs andre hundeaktiviteter som drives i området.

Friluftsliv basert på allemannsretten

Allemannsretten er en «hellig» lov som lar mennesker utnytte de ressursene som finnes i den norske naturen. Forholdet mellom organisert ferdsel og enkeltindivider som ferdes, kan i noen tilfeller og i noen områder virke som merkelig. Hvis statlig eller kommunal forvaltning bruker lover og forskrifter for å skjerme utsatte områder, er det merkelig at en først går inn for å vanskeliggjøre etablering og drift av turistnæring. For å redusere skader på flora og fauna, bør det fokuseres på opplysning og informasjon, jfr. Regjeringens friluftslivsmelding, hvor informasjon og opplysning skal prioriteres.. Dette gjøres IKKE best ved oppslag av tavler og videoer. Dette gjøres best i samlet, organiserte turer, hvor etablerte guider, med god kunnskap om de stedlige forhold, gir et bilde om svakheter og styrke for området. For de som ikke kommer seg så langt ut grunnet ulike psykiske og fysiske utfordringer, er det også av stor viktighet at organiserte tilbud kan benyttes for å få til nettopp dette.

Delkonklusjon: Forhold rundt allemannsretten og organisert ferdsel på Dovrefjell for å bevare de områdene som villreinen lever i, samt å benytte tidligere Hjerkinnskytefelt til rekreasjon og

opplevelser, må komme frem bedre. Lokalt næringsliv må gjennom kommunale godkjenninger få lov til å benytte seg av områder for å være med å bevare og utvikle.

Bevaring av eksisterende vegsystemer og setrer

Problematikken rundt fjerning av vegsystemer og eksisterende setrer i området, er gjenstand for mange meninger. Etter vår mening er det et krav som bør ligge til grunn at vegsystemene inn til Snøheim ikke må røres, men vedlikeholdes og brukes i den form som er i dag med bruk av buss transporter inn og ut av området. I dag brukes også vegen av en rekke andre private personer (hytteiere) og næring (primærnæring, DNT, SNO, andre organisasjoner). Man løser ikke problemet med transport inn/ut av området ved å innføre biotopvern, men heller innskrenke de eksisterende regler for hvem som kan benytte veien og til hvilke tider og i hvilke form. Det er sjelden at de som har dispensasjon følger bussen innover. Det skjer stadig at biler står parkert innover langs veien av ulike statlige etater. Innskjerpelse og fjerning av rettigheter er måten å gå for å sørge for at presset på veien (og derved villreinen) reduseres. Ikke ved å etablere et vern av et system som gjennom mange tiår har fungert. Villreinen er stadig sett kryssende over Snøheimvegen.

Forslag om å fjerne Rollstadsetrene i Grisungdalen med jorden er uforståelig. Skal nyere tids kulturminner jevnes med jorden fordi noen mener disse bygningene er til skade for reinen? Hvilke forskning underbygger at nettopp disse bygningene skal fjernes? Bygningsmassen er et alternativ som kan nyttes både av primærnæring og turistnæring for å både ha som informasjonspunkt, samt benyttes som overnatting. Det å fjerne nyere tids kultur severdigheter, krever en ny tenkning opp i mot andre nyetablerte bygg ikke langt unna Rollstadsetrene, hvor det hvert år besøkes av titusenvise av naturinteresserte mennesker.

Delkonklusjon: Vegsystemene inn til Snøheim er av nasjonal verdi og må ikke fjernes. Innføring av Tilgjengelighet for mennesker som aldri vil komme seg til hverken Snøhetta eller andre deler av midten av Dovrefjell, blir borte. Fokus må ligge i informasjon og vegledning, både fra offentlig og privat næringsvirksomhet. Fjerning av eksisterende bygningsmasse på Rolstadsetrene medfører at hvis dette iverksettes må også andre bygninger i det gamle skytefeltet som er i privat eie vurderes skal bli stående og evt. rives. Enhetlig tenkning og likhet må være et krav.

Naturpark vs gammelt nasjonalt skytefelt

Det settes et stort spørsmålstegn på å innføre en Nasjonalpark i et område hvor det gjennom nesten 100 år har vært et sterkt inngrep i form av nasjonalt skytefelt, med hjemmel for bruk av alle kjente konvensjonelle og ukonvensjonelle stridsmidler, levert både fra landbasert og luftbaserte plattformer. Den mengden ammunisjon og eksplosiver som for alltid vil komme til å være i jordgrunnen, tilsier at dette området hverken er urørt eller egner seg for Nasjonalpark.

Når det skal sies så har det aldri vært, som er kjent, en ulykke som følge av gammel ammunisjon eller eksplosiver mot turister og jegere i Hjerkinnskytefelt. Etter Forsvarsbyggs opprydding og

uskadeliggjøring av ammunisjon og eksplosiver frem til 2020, vil sjansen for at slikt skal skje i fremtiden være minimal, også basert på Forsvarsbyggs forskning og vurderinger.

Forstyrrelser på flora og fauna

Snøheim bussen

Fuglehundprøver

Informasjon til allmuen

Nasjonale og internasjonale oppslag

Turistverter, ikke «utilgjengelig» som på Viewpoint Snøhetta, men på parkeringsplasser på Tverrfjellet, Hjerkinnskytefelt, Grønbakken, Kongsvold som har til hovedhensikt å informere, hjelpe til å planlegge

Preges av «gammel tankegang» - for å bevare må det innføres sterke restriksjoner, moderne tid preges av informasjonssamfunn og i stedet bruke ressurser på hva sårbarhetene er lokalt, «storkommunene» må få ansvaret for ivaretagelse av egne arealer, uansett nasjonalpark, verneområde eller andre vern. Innføring av sterke restriksjoner påfører økonomiske tap, samt hindrer både utvikling av næring og utvikling av bevaringen. Jo flere utdannede, sertifiserte bedrifter, jo flere vil være med og hjelpe til med bevaringen av området, uansett vernestatus

Hovedkonklusjon

- Det bør ikke innføres flere begrensninger enn dagens i forhold til bruk av gamle Hjerkinnskytefelt
- Innføring av faste moskusstier må fjernes. Dette er misbruk av ressurser og vil på sikt falle bort av seg selv, da ingen har garanti for å kunne se moskus rundt disse hardt belastende områdene
- Begrensninger på uorganisert hundekjøring må fjernes.
- Etablering av forskning på hundekjøringens påvirkning på flora og fauna
- Fokuser på informasjon i form av offentlig og privat næring, som et ledd i opplysning i bruk av Dovrefjell med dets styrker og svakheter
- Innføring av

Konklusjon:

- Vi mener det ikke bør innføres begrensninger på uorganisert hundekjøring i de nye verneforskriftene. Hundekjørermiljøet i området vil selv bidra til å holde seg orientert om sårbare områder og opprettholde en god kontakt/dialog med forvaltningsmyndighetene, inkludert SNO for å unngå problemer. Dette inkluderer opplagte behov som å unngå kalvingsområder og tidsperioder (hvor sesongen uansett stort sett er slutt for hundekjørere).
- Restriksjonene som er foreslått vanskeliggjør/dels umuliggjør nødvendig trening og aktivitet i både tid og rom.
- Omfanget av hundekjøring i denne regionen er en meget beskjeden aktivitet som utføres av et lite antall aktører. Det finnes per i dag ingen tilstrekkelig faglig dokumentasjon for at denne aktiviteten representerer et problem i form av forstyrrelser på natur og dyreliv. Gitt

hva som kreves av ressurser og innsats for å drive med hundekjøring er det lite som tilsier at omfanget av aktiviteten vil øke særlig på sikt.

- Det finnes per i dag ingen kvalitetssikret faglig dokumentasjon på at hundekjøring fører til forstyrrelse av villreinen i området. Det er et dårlig forvaltningsprinsipp å innføre regulering uten en faglig dokumentasjon for behov for økt kontroll.
- Konsekvensanalysen for reiseliv (Mimir) argumenterer også for at de foreslåtte restriksjonene på hundekjøring vil ha stor negativ virkning for reiseliv og lokal verdiskapning, og muligens også på tilflyttingseffekten for hundeeinteresserte i lokalmiljøet rundt verneområdene.
- Hundekjøring er en miljøvennlig aktivitet som kan spille en betydelig rolle i forhold til naturforståelse og folkehelse. Vi mener ikke-motoriserte aktiviteter som hundekjøring, fotturer, riding og sykling bør fremmes, ikke begrenses, som bærekraftige og menneskelig utviklende kjerneaktiviteter i verneområdene. Disse aktivitetene krever innsats, dvs. psykisk og fysisk investering – kjerneelementer i folkehelse og livskvalitet, i motsetning til motorisert ferdsel som passiviserende, støyende og lite bærekraftig.
- I lys av verneområdenes overordnede forvaltningsmålsettinger mener vi det er prinsipielt betenkelig at de nye verneforskriftene vurderer å videreføre ordningen med å transportere flere tusen personer årlig med buss inn i kjernen av verneområdene, og samtidig begrense marginale, ikke-motoriserte aktiviteter. Dette bryter med kjerneprinsipper i mangeårig norsk friluftslivspolitik, og kan skape presedens for å åpne andre nasjonalparker for motorisert atkomst.